

REPORTAGE

MELKVEEHOUDER WIM MIDDELESCH IN HELLENDOORN HAALT EEN HOGER RESULTAAT MET ZOVEEL MOGELIJK WEIDEGANG VOLGENS HET 'NATUURLIJK WERKEN'-PRINCIPE.

Hoger resultaat door zoveel mogelijk gras

rundveehouderij

E8

HET is een prachtig gezicht, als Wim Middelèsch in Hellen-doorn (Ov.) in enkele minuten de draad verzet. 80 melkkoeien komen in beweging en storten zich op de verse strook gras. Dit betekent wel iets meer werk voor het verzetten van de draad, maar uiteindelijk veel minder werk als de koeien dag en nacht buiten lopen: geen bijvoeren meer op stal en veel minder inkuilen. Middelèsch past sinds 2009 het *Pure Graze*-concept toe. Dat betekent een rantsoen van vrijwel alleen gras, zoveel mogelijk weidegang en weinig krachtvoer en kunstmest. In het eerste jaar leverde dat meteen al een flinke kostenverlaging op van ruim €20.000.

280 dagen weidegang

Tot 2009 kwamen de koeien in het wei-

deseizoen alleen overdag buiten op Middelèsch' bedrijf. Op stal kregen ze gras-kuil en mais bijgevoerd. Middelèsch meent dat de koeien bij alleen overdag weiden te weinig weidegras opnemen: „Ze genieten dan te veel van het mooie weer.” Hij ging op zoek naar een ander systeem, dat een besparing moest opleveren op kosten en arbeid. Via een collega-melkveehouder kwam hij in aanraking met het Natuurlijk Werken-systeem. Dat past hij sinds 2009 toe.

Sinds 7 april dit jaar lopen de koeien overdag buiten; eerst op een hoger perceel, wegens de nattigheid. Na een week gingen de koeien naar een perceel waar snijrogge door het gras is gezaaid. In 2009 gingen de koeien ook begin april naar buiten tot ver in december, in totaal 280 dagen.

FOTO S: RONALD HISSINK

PROFIEL

Naam: Wim Middelèsch (50).
Woonplaats: Hellen-doorn (Ov.).

Bedrijf: melkveebedrijf met 92 melkkoeien en 50 stuks jongvee. De melkproductie bedroeg in 2009 7.200 kg per koe met 4,34 % vet en 3,40 % eiwit. In 2009 was het ureumgetal 21 gemiddeld en het celgetal 130.000. Het melkquotum bedraagt 600.000 kg met een vetreferentie van 4,34 %.

Grondgebruik: 24 ha grasland huis-kavel, 7 ha gras op afstand, 2 ha luzerne en 4 ha mais (voor verkoop).

Aanleiding voor reportage: Sinds 2009 werkt Middelèsch volgens het Natuurlijk Werken-principe. Daarbij wordt zoveel mogelijk melk geproduceerd uit weidegras. Dat levert een lage kostprijs op door lagere kosten voor krachtvoer, kunstmest en loonwerk. Meer informatie is te vinden op: www.puregraze.com.

Veel melk uit weidegras

Natuurlijk Werken is een lagekostenstrategie. De belangrijkste kenmerken zijn: zoveel mogelijk melk uit weidegras, koeien zolang mogelijk laten grazen in langer gras, stripgrazen met vijf keer per dag de draad verzetten en beperkt krachtvoergebruik. In de zomer krijgen koeien maximaal 2 kilo krachtvoer bijgevoerd. Het betekent volgens Middelèsch dan ook een lager melkproductie. De melkproductie daalde in 2009 naar gemiddeld 7.200 kilo per koe met 4,34 procent vet en 3,4 procent eiwit. In 2008 was dit ruim 8.000 kilo met 4,56 procent vet.

Het lagere vet betekent dat meer melk geleverd mag worden binnen het quotum. Voor Middelèsch scheelde dat afgelopen quotumjaar 30.000 kilo melk.

Afkalven in februari-april

Een lagere productie betekent ook dat meer koeien nodig zijn. Volgens Middelèsch wordt dat op zijn bedrijf opgelost omdat ook de uitval lager wordt. Hij is

5-6 keer per dag de draad verzetten in het bedrijfs-systeem Natuurlijk Werken. Zoveel mogelijk melk produceren uit weidengras is hierbij het doel.

nu bezig met omschakeling naar een vee-stapel die afkalft in de maanden februari-april. Dat hoort ook bij het systeem. De melkproductie wordt aangepast aan de grasgroei en die is maximaal in het voorjaar. Bij de selectie van kalveren is er al rekening mee gehouden. Het jongvee staat bij een opfokker. 25 kalveren zullen als het meezit gaan afkalven in februari-

„Weiden met grote koppels melkkoelen is volgens mij makkelijker, het is net een grote maaimachine die gelijkmatig maait.”

april. Zo weinig mogelijk opstallen betekent ook dat de uitstoot van koeien zoveel mogelijk net voor het opstallen moet gebeuren. Voor Middelensch is er geen nadeel door een zomerheffing en wintertoeslag. Hij levert de melk aan DOC Kaas en die heeft vanaf 2010 deze heffingen en toeslagen afgeschaft. Bij andere fabrieken zal dat effect volgens hem ook mee-

vallen. In principe zijn alle koeien aan de melk tot ver in de herfst; dan profiteer je dus ook maximaal van de toeslagen.

Minder arbeidsintensief

De huiskavel meet ruim 24 hectare. In 2009 heeft hij op vrijwel alle percelen klaver doorgezaaid. Dat is goed te zien in het weiland. Middelensch was eerst bang voor winderigheid met alle klaver, maar dat bleek geen probleem. Kunstmest strooide hij alleen op percelen op afstand en op maisland waarvan hij de mais verkoopt. Dit voorjaar heeft hij op de huiskavel alleen wat kiesriet gezaaid en de loonwerker heeft mest uitgereden. In principe blijft het daarbij. „Vorig jaar had ik gras genoeg. Gemiddeld kregen de koeien per dag een hectare nieuw gras. Grote koppels weiden gaat makkelijker, het is net een grote maaimachine die gelijkmatig maait.”

Hij zag eerst op tegen vijfmaal daags de draad verzetten, maar dat is reuze meegevallen. Het duurt hooguit 5 minuten en je kunt meteen kijken of koeien tochtig zijn.

De weidepercelen zijn doorgezaaid met enkele klaverversoorten. Dat compenseert een deel van het lagere kunstmestverbruik en verhoogt de smakelijkheid.

Voldoende drinkwater is belangrijk bij weidegang. De bakken staan zo dicht mogelijk bij de koeien. Ze zijn verplaatsbaar. Water wordt per slang aangevoerd.

Hij is nu veel minder tijd kwijt aan voeren en inkuilen. Per saldo is het systeem minder arbeidsintensief, is na een jaar de ervaring van Middelensch. Dat wordt volgens hem bevestigd door andere melkveehouders die ook op deze manier werken. „Je moet wel op een andere manier gaan werken en zeker geen machineboer zijn. De focus moet gericht zijn op grazen en niet op het gebruiken van de eerste snede om te maaien en in te kuilen.”

Kosten flink omlaag

Met het nieuwe systeem zijn de kosten flink gedaald. Het hardst daalden de loonwerkkosten: in 2009 €14.100, in 2008 was dat €25.700. Dat komt doordat minder ingekuuld wordt, en hij hoeft minder mest uit te laten rijden omdat de koeien veel minder mesten in de stal.

Middelensch gaf in 2009 €3.300 uit aan meststoffen, tegen €9.000 in 2008. Verder daalden de krachtvoerkosten van €41.700 in 2008 naar €36.200 in 2009.

Al met al is Middelensch overtuigd van de voordelen van Natuurlijk Werken. Hij gaat er zeker mee door. Op een stralende aprildag loopt hij tevreden tussen zijn koeien in de wei: „Wat is er nu mooier dan even een draad verzetten en buiten tussen de koeien lopen?”

Wim Esselink